

ΕΙΣ ΤΟ ΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΠΙΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΜΦΩΝΟΝ
ΤΗΣ ΑΠΟΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΣΕΙΡΑ ΑΡΘΡΩΝ

ΤΟΥ Κ. Σ. ΚΑΛΑΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΡΑΤΗ

Τὸ ἀστικὸν κράτος, συνηθίζου νὰ λέγουσι μεταπολεμικῶς οἱ ἀριστεροί, ἔδωσε κατὰ τὸν πόλεμον μάχην ἐκ παρατάξεως καὶ ἠττήθη κοί ἂν ἡ ἡττα οὐτὴ δὲν ἔγινε τότε κατοφνῆς, γίνεται σήμερα καὶ θὰ γίνῃ αὖτις ἀκόμη περισσότερο. Τοιαύτῃ ἀντίληψι ἀπολύτως διατυπωμένη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὀρθή. Εἶναι, δηλοδῆ, ἀληθές καὶ παρατηρήθη ὅτι κάθε μεγάλος πόλεμος ἐξ αἰτίας ποικίλων αἰτίων, τὰ ὅποια δὲν πρόκειται νὰ ἐξετασθοῦν ἐδῶ, διατάσσεται κατὰ τὴν περιόδον τοῦ ἐπιστάμενον κοινωνικὸν καθεστῶς, παρόμοιον δὲ συνέβη καὶ μετὰ τὸν τελευταῖον, ὁ ὅποιος, ἀναμφιδόλως, ἐκλόνησε τὸν ἀστικισμὸν.

Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ κλονισμοῦ μέχρι τῆς ἡττης, ἡ ἀπόστασις εἶναι μεγάλη. Ἡ ἀστικὴ πολιτεία μετὰ τὴν μακρὸν ζωὴν τῆς, μετὰ τὰς ζωηρὰς παραδόσεις τῆς, μετὰ τὰς θαθείας τῆς ρίζας δὲν συντρίβεται εὐκολα οὔτε ἀπὸ ἓνα μεγάλο πόλεμον οὔτε ἀπὸ μίαν ἔντονον κρίσιν. Βραδέως διαμορφωθείσα ὑπέστη κατὰ καιροῦς καὶ εἰς τὴν ὅλην ἐξέλιξιν τῆς πολλοὺς κλονισμοὺς, ἀλλὰ πάντοτε ἐτερωμάτιζε τὸν ἀγῶνα ἐνισχυμένη μᾶλλον ἢ ἐξησθενημένη. Οἱ κλονισμοὶ ἀκριβῶς αὐτοὶ συντελοῦν εἰς τὴν ἀναγέννησίν τῆς, τρέφεται, οὕτως εἰπεῖν, ἀπὸ τὰς ἀδυναμίας τῆς. Τὸ σχῆμα δὲν εἶναι ὀξυμωρον. Πότε πιεζομένη ὑπὸ τῆς ἀνάγκης διὰ τῆς διαδόσεως καὶ ἐπικρατήσεως

εἰς διάφορα μέρη νέων ἰδεῶν, τότε ἀσυναισθητῶς ἢ καὶ ἀκουσίως, ὡς ἐξ ἐνότητος ἀμυνομένη, ἐποχωρεῖ ἡ ἀστικὴ πολιτεία ἀπὸ τὰς αὐστηρὰς ἀρχὰς τῆς ἄλλοτε. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀσθενῆ τῆς σημεῖα θεραπεύονται καὶ ἡ ὕψις τῆς ἐμφανίζεται πλέον συγχρονισμένη, πλέον σύμφωνος πρὸς τὰς παρουσιαζομένας ἀπαιτήσεις καὶ τὸν ρυθμὸν τῆς ζωῆς. Καὶ ἂν, παρ' ὅλ' αὐτὸ, δὲν ἐπιτυγχάνει νὰ φανῇ γοητευτικὴ εἰς τὸς ἰδέας τῆς, οὔτε νὰ τὰς ἐξυψώσῃ εἰς τὸ ἀνθρωπιστικώτατον ἐπίπεδον μερικῶν σοσιαλιστικῶν θεωριῶν, διατηρεῖ ὅμως πάντοτε ἀμείωτον ὑπὲρ τῆς τὸ ἐπιχείρημα ὅτι εἰς τὴν πρᾶξιν, παρ' ὅσα καὶ ἂν λέγονται, παραμένει ἡ καλύτερα. Ὑπὸ τοιοῦτο λοιπὸν πρῶτον ἐξετάζοντες τὰ πράγματα, βλέπομεν ὅτι τὰ κατὰ καιροῦς κοινωνικὰ κινήματα καὶ οἱ ἐπαναστάσεις, ἂν δὲν ἐπέτυχον τὸν σκοπὸν τῶν νὰ μὴ οδηγήσουσι εἰς οὐτοπιστικὰ κάποτε ἄκρα, συνειτέλεσαν ὅμως εἰς τὸ νὰ μᾶς ἀποσπᾶσιν ἀπὸ τὸν σχολαστικισμὸν κάποιων τοῦλάχιστον πεπαλαιωμένων ἀντιλήψεων καὶ βασικῶν ἰδεῶν.

Ὅταν ὅμως οἱ κλονισμοὶ καὶ οἱ ἀλλεπάλληλοι κίνδυνοι ἐνὸς καθεστώτος εἶναι ἄμεσοι καὶ πολλοί, ὅπως παρατηρεῖται σήμερα, τότε ὁ προνοητικὸς ἀστικός νομοθέτης ὑποβάλλεται οὐτοπραϊρέτως εἰς παραχωρήσεις, κάποτε τουσάτας, αἱ ὅποια ὑπὸ διαφόρους ὄρους θὰ ἐθεκορροῦντο διαθήματα τολμηρὰ, ἀσυγχώρητα ἴσως. Δημιουργεῖται τοιοῦτοτρόπως μίαν μέσην κατάστασις, διατηροῦσα μὲν κατὰ βάσιν τὸν παλαιὸν τῆς χαρακτῆρα, δεχομένη ὅμως οὐσιώδεις τροποποιήσεις εἰς τὰς καθ' ἕκαστον ἀρχὰς τῆς. Τό, ἄς τὸ ὀνομάσωμεν, νέον καθεστῶς, εἶναι τὸ ἰσχυρότερον φράγμα ἀπέναντι τῶν ἄκρων, καθὼς νοούμενον ὡς κατασκευάσμα ἐρμαφρόδιτον, σαθρὸν κατὰ βάσιν καὶ συνεπὲς πρόσκαιρον, ἀλλὰ τούναντιον κατάστασις μέση ἀπληλαγμένη τῶν ἀκροτήτων, ἐξ ἴσου τῶν ἄκρων ἀριστερῶν ὅσον καὶ τῶν ἄκρων συντηρητικῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου πλέον βιώσιμος. Ἀντίθετος πλὴν τακτικῇ μοιραλατρικῇ προσσηλώσεως εἰς τὰ παροπαράδοτα δὲν θὰ ἀπέκλειε τὴν δυνατότητα πρὸς τῆς ὀλογνὸν ὀγκυμένης πίσεως ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, νὰ μὴ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀντίθετον πλευρᾶν.

Εὐτυχῶς τὸ πρᾶγμα κατενοήθη ἀκριβῶς. Παραδείγματα παραχωρήσεων τῶν ἀστικῶν πολιτειῶν εἶναι πολλά: Ἀναφέρομεν τὰς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις τὴν μέριμναν διὰ τοὺς ἀγρότας κ. ἄ.

Ἡ τακτικὴ συνεισφορά τοῦ Ἀελίου Κρατιῆς εἰς τὸν Παισιὸν κ. Γκαστόν Μωρίς, σὺν ἀπαρτῇ τῆς συνεισφοράς του μᾶς στέλνει τὴν κριτικὴν αὐτὴν γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Στράτη, ἐνὸς ἂν' τοὺς Ἕλληνας ἐπιστήμονες, ποὺ ἀποδύσαν σὲ ἐξωτερικὸν „κα“ ἄρῃσαν, ἐκεί τις καλύτερες ἐντυπώσεις γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ κ. Μωρίς, γνωστὸς δικηγόρος τοῦ Παισιῶν καὶ μέλος τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεολαίας

Ὡς πρὸς τὴν κίνησιν μάλιστα αὐτὴν δὲν φαίνεται ξένη καὶ ἡ Ἑλλάς, ὅχι ὅμως ὅπως, θὰ ἔπρεπε νὰ γυγᾶνῃ, διπλαθῇ, περισσότερον ἐνήμερος.

Τρεῖς κυρίως εἶναι αἱ ἀπόψεις εἰς τὰς ὁποίας δύναται νὰ κατασπᾶν παρομοία προσπάθεια νομοθέτου καὶ κυβερνήτου πρὸς περιφρούρησιν τοῦ ἀστικοῦ καθεστώτος: Ἡ πολιτικὴ, ἡ κοινωνικὴ, αἱ ὅποια ἀποτελοῦν θέμα πλατυτέρως μελέτης καὶ φρονινοῦν πλέον ἀπασχολοῦσα τοὺς περὶ αὐτὰς: εἰδικῶς ἐνδιαφερομένους καὶ ἡ ὑπὸ τὴν στενωπὴν ἔννοιαν τοῦ δικαίου τοῦ ἀτόμου, ἢ μᾶλλον ὡς μὴ ἀρμόζουσα νὰ παραγνωρίζεται. Ἡ πρώτη ἀφορᾶ τὴν περὶ τὴν πολιτείαν θεμελιώδη, τὴν μορφήν καὶ τὸς θάσεις τοῦ πολιτεύματος. Ἡ δευτέρα τὴν μέριμναν διὰ τὰ ποικίλα ζητήματα, τὰ ὅποια ἐμφανίζονται εἰς τὸν κύκλον τῆς κοινωνίας, ἰδίως μεταπολεμικῶς. Ἡ τρίτη περιστρέφεται περὶ τὰς ἀναγκαῖας ἀνοκαινίσεις, ἢ κάποτε ριζικὰς τροποποιήσεις τῆς κρατούσης ἀστικῆς νομοθεσίας, ὥστε ἂν ἐνὸς νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ ἐσσημονισμὸς τῆς πρὸς τὰ κανονιζόμενα εἰς τὰς ἄλλας ἀπόψεις, ἂν ἔτερον δὲ συγχρονισμένη καὶ ἀποβαλλοῦσα τὸν εἰς πολλὰ σημεῖα πεπαλαιωμένον χαρακτῆρα τῆς, συμφωνήσῃ μετὰ τὸν ρυθμὸν τῆς μεταπολεμικῆς ζωῆς.

Εἰς τὰ ἐπόμενα ἄρθρα μᾶς θὰ ἐρευνησωμεν τὰ κατὰ τὴν γνώμην μᾶς κεφάλαια τῆς κυρίως ἀστικῆς νομοθεσίας μᾶς, τὰ ἔχοντα ἀνάγκην ριζικωτέρας μεταβολῆς, συμφάνως ἀκριβῶς πρὸς τὸ εὐρύτερον πνεῦμα τῆς παρουσίας μελέτης. Ἀρκοῦμεθα ἤδη νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ ὑπὸ κατασκευὴν ἀστικός κώδικς δὲν φαίνεται, ἀτυχῶς, νὰ πραγματοποιηθῆ σοβαρὰν πρόβδον εἰς τὸ σημεῖον αὐτῶ. Ἐκτριβόρησιν καὶ ἐδῶ κατὰ τὸ πλεῖστον αὐστηρότερα ἀντιλήψεις, γυγόνος τὸ ὅποιον ὄλους τοὺς κ. ἄ. ὡς νοουμένους συντηρητικοὺς ἐμβάλλει εἰς ἀνησυχητικὰς σκεψεις, μήπως τάχα ἀντιληφθῶμεν τὸν κίνδυνον ὅταν θὰ εἶναι πλέον ἀργά.

ΣΠ. Β. ΜΑΡΚΕΖΙΝΗΣ